

Петро Чорний

ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СУБ'ЄКТИВНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ПЕРСОНАЛУ БІЗНЕС-ОРГАНІЗАЦІЙ: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК З ОСОБИСТІСНИМИ ЯКОСТЯМИ

Чорний Петро. Емпіричне дослідження суб'єктивного благополуччя персоналу бізнес-організацій: взаємозв'язок з особистісними якостями.

Вступ. Проаналізовано проблему суб'єктивного благополуччя персоналу бізнес-організацій в умовах воєнного часу та його значення для психологічного функціонування працівників.

Мета. Досліджено рівень суб'єктивного благополуччя персоналу бізнес-організацій та з'ясовано його взаємозв'язок з особистісними якостями й оптимістичним станом.

Методи. Використано модифіковану шкалу суб'єктивного благополуччя BBC-SWB, опитувальник особистісних рис TIPI-UKR, шкалу оптимістичного стану та методи описової статистики і кореляційного аналізу.

Результати. Встановлено помірний рівень суб'єктивного благополуччя персоналу бізнес-організацій; показано, що психологічне благополуччя є найбільш вираженим компонентом, тоді як показники фізичного здоров'я є нижчими. Доведено наявність статистично значущих позитивних зв'язків між суб'єктивним благополуччям та такими особистісними рисами, як екстраверсія, добросовісність і відкритість новому досвіду, а також із показником оптимістичного стану.

Висновки. З'ясовано, що особистісні якості та оптимістичний стан виступають важливими психологічними ресурсами підтримки суб'єктивного благополуччя персоналу бізнес-організацій у складних умовах воєнного часу.

Ключові слова: суб'єктивне благополуччя, персонал бізнес-організацій, особистісні якості, оптимістичний стан, організаційна психологія, психологічне благополуччя, війна

Chorny, Petro. Empirical study of subjective well-being of business organization personnel: relationship with personal qualities.

Introduction. The problem of subjective well-being of business organization personnel in wartime conditions and its significance for the psychological functioning of employees is of great importance in for today's Ukraine.

Aim. To explore subjective well-being of business organization personnel and its relationship with personal qualities and optimistic state in Ukraine.

Methods. The modified BBC-SWB subjective well-being scale, the TIPI-UKR personality traits questionnaire, the optimistic state scale, and methods of descriptive statistics and correlation analysis.

Results. A moderate level of subjective well-being of business organization personnel was measured; it was shown that psychological well-being was the most pronounced component, while physical health indicators were lower. There were statistically significant positive relationships between subjective well-being and such personality traits as extraversion, conscientiousness and openness to new experience, as well as the indicator of optimistic state.

Conclusions. Personal qualities and optimism act as important psychological resources for supporting the subjective well-being of business organization personnel in difficult wartime conditions.

Key words: subjective well-being, business organization personnel, personal qualities, optimistic state, organizational psychology, psychological well-being, war

Вступ. У сучасній психологічній науці проблема благополуччя людини посідає важливе місце у зв'язку з її значенням для ефективного функціонування особистості, підтримки психічного здоров'я та забезпечення якості життя. Одним із ключових конструктів, що відображає індивідуальне переживання якості власного життя, є *суб'єктивне благополуччя (subjective well-being)*, яке охоплює когнітивні оцінки задоволеності життям та емоційні компоненти, пов'язані з переживанням позитивних і негативних емоцій (Diener, 1984). Згідно концепції Е. Diener, «суб'єктивне благополуччя» складається з низки окремих, хоча й певною мірою пов'язаних, змінних: позитивні почуття, негативні почуття, задоволеність життям та інші (Diener, Scollon & Lucas, 2009). У межах сучасних психологічних досліджень суб'єктивне благополуччя розглядається як інтегральний показник психологічного функціонування людини, що відображає її загальну оцінку власного життя та рівень психологічної адаптації (Diener, Lucas & Oishi, 2018).

Особливого значення дослідження суб'єктивного благополуччя набуває у сфері *організаційної психології*. Численні наукові роботи свідчать, що психологічний стан працівників безпосередньо пов'язаний із ефективністю їхньої професійної діяльності, мотивацією, організаційною залученістю, задоволеністю працею та продуктивністю (Judge, Thoresen, Bono & Patton, 2001; Fisher, 2010). Суб'єктивне благополуччя персоналу розглядається як важливий психологічний ресурс організації, оскільки воно сприяє підвищенню адаптивності працівників, їхній здатності до подолання професійних стресів та підтриманню високого рівня професійної ефективності.

Значна кількість досліджень присвячена вивченню чинників суб'єктивного благополуччя. Наукові дані свідчать, що цей феномен формується під впливом як зовнішніх соціально-економічних умов, так і внутрішніх психологічних характеристик особистості. Особливу роль відіграють *особистісні риси*, які визначають індивідуальні способи переживання життєвих подій, регуляцію емоційного стану та стратегії подолання стресу. У межах диференціально-психологічних досліджень встановлено, що такі характеристики, як екстраверсія, емоційна стабільність, оптимізм, самоповага та відповідальність, є важливими предикторами суб'єктивного благополуччя (Diener, Oishi & Lucas, 2003; Steel, Schmidt & Shultz, 2008).

Водночас значний вплив на психологічне благополуччя людини мають *кризові соціальні події*, зокрема воєнні конфлікти. Повномасштабна війна в Україні, що розпочалася в 2022 році, створила безпрецедентні соціально-психологічні виклики для населення. Воєнні дії супроводжуються постійними загрозами безпеці, вимушеними переміщеннями, економічною нестабільністю та тривалим інформаційним стресом, що значно підвищує рівень психологічного навантаження на населення. Дослідження свідчать, що вплив війни пов'язаний зі зростанням рівня тривоги, депресивних переживань, посттравматичних симптомів та загального психологічного дистресу серед українців (Karamushka et al., 2023; Карамушка та ін., 2024).

Особливої уваги в цьому контексті потребують працівники бізнес-організацій, які змушені поєднувати професійну діяльність із проживанням у складних соціально-психологічних умовах воєнного часу. Збереження їхнього психологічного благополуччя має важливе значення не лише для індивідуального психічного здоров'я, а й для забезпечення стійкості функціонування організацій та економіки загалом (Терещенко, 2023). Водночас наукові дослідження показують, що реакції людей на кризові події є неоднорідними та значною мірою залежать від індивідуально-психологічних ресурсів особистості, зокрема її особистісних характеристик, які можуть виступати факторами психологічної стійкості та адаптації (Карамушка, 2023; Кокун, 2025; Креденцер, Орлова & Валко, 2025; Креденцер & Сергієнко, 2024; Креденцер & Чорний, 2025).

Аналіз літератури показує, що *суб'єктивне благополуччя* персоналу бізнес-організацій досліджується в таких аспектах: дослідження суб'єктивного благополуччя підприємців (Stephan, Rauch & Natak, 2023); суб'єктивне благополуччя в бізнес-організаціях (Bakker, 2011); суб'єктивне благополуччя та ефективність роботи у готельній

галузі (Darvishmotevali & Ali, 2020); суб'єктивне благополуччя будівельників (Carvajal-Arango, Vasquez-Hernandez & Botero-Botero, 2021); взаємозв'язок суб'єктивного благополуччя з особистісними якостями (Steel, Schmidt & Shultz, 2008) та інші.

Що стосується дослідження проблеми *суб'єктивного благополуччя* у представників різних професійних груп в Україні, то дослідниками проаналізовано аспекти «суб'єктивного благополуччя», персоналу бізнес-організацій в різних соціально-економічних сферах (Терещенко, 2023; Чорний, 2025), освітнього персоналу (Карамушка, Креденцер & Терещенко, 2023; Бондарчук & Пінчук, 2023), військовослужбовців (Харитинський, 2023; Данильченко, 2020) та ін.

Водночас, попри значну кількість досліджень суб'єктивного благополуччя у психології, питання його взаємозв'язку з особистісними якостями працівників бізнес-організацій у контексті воєнного часу залишається недостатньо вивченим. Це зумовлює необхідність проведення емпіричних досліджень, спрямованих на виявлення психологічних чинників, що сприяють підтримці суб'єктивного благополуччя персоналу в умовах підвищених соціальних і професійних викликів.

Мета дослідження: емпірично дослідити рівень розвитку суб'єктивного благополуччя персоналу бізнес-організацій в умовах війни та його взаємозв'язок з особистісними якостями.

Методи та організація дослідження.

Для проведення дослідження нами було використано такі методики.

Для вивчення *суб'єктивного благополуччя* використовувалась методика «Модифікована шкала суб'єктивного благополуччя БiBiCi» (The Modified BBC Subjective Well-being Scale (BBC-SWB) (P. Pontin, M. Schwannauer, S. Tai & M. Kinderman; адаптація Л. Карамушки, К. Терещенко, О. Креденцер) (Карамушка, Терещенко & Креденцер, 2022).

Аналіз *особистісних рис* проводився за допомогою опитувальника «Українська адаптація короткого п'ятифакторного опитувальника особистості TIPI (TIPI-UKR)» (Кліманська & Галецька, 2019).

За допомогою методики «Шкала оптимістичного стану» (R.A. Millstein et al.) (адаптація О.В. Савченко, Д.Г. Лавриненко) (Савченко & Лавриненко, 2023) досліджувався *рівень оптимізму* персоналу бізнес-організацій.

Вибірка дослідження. Дослідження проводилось серед працівників бізнес-організацій у галузі електроенергетики, а саме виробництва, гуртової торгівлі та маркетингу електротехнічного обладнання. У дослідженні взяли участь 192 працівника з центрального регіону України.

У дослідженні використано методи математичної статистики й аналізу даних: описові статистики, кореляційний аналіз (коефіцієнт кореляції Пірсона) та дисперсійний аналіз із застосуванням програми SPSS (версія 22.0).

Дослідження проводилось у лютому-червні 2025 року за допомогою онлайн-опитування з використанням Google Forms, що дозволило забезпечити анонімність та зручність для респондентів. Усі учасники були поінформовані про мету дослідження та дали свою згоду на участь, що відповідає етичним нормам проведення психологічних досліджень.

Результати дослідження та їх обговорення.

1. Рівень вираженості рівня суб'єктивного благополуччя персоналу бізнес-організацій.

Проаналізуємо результати, що стосуються рівня вираженості компонентів суб'єктивного благополуччя персоналу бізнес-організацій.

Дані, які представлені в таблиці 1, свідчать про те, що загальний рівень суб'єктивного благополуччя персоналу бізнес-організацій є помірним ($M = 77,38$; $SD = 13,98$).

Таблиця 1

**Рівень вираженості компонентів та загального показника
суб'єктивного благополуччя**

	Мінімум	Максимум	Середнє (М)	Стандартне відхилення (SD)
Психологічне благополуччя	12,00	55,00	39,29	8,00
Фізичне здоров'я та благополуччя	10,00	32,00	20,45	4,23
Стосунки	5,00	25,00	17,64	3,94
Загальний показник суб'єктивного благополуччя	33,00	105,00	77,38	13,98

Встановлено, що «психологічне благополуччя», як здатність особистості контролювати своє життя, відчувати оптимізм з приводу майбутнього, впевненість у своїх власних думках і переконаннях, рости і розвиватися як особистість (Pontin, Schwannauer, Tai & Kinderman, 2013), серед компонентів суб'єктивного благополуччя є найбільш вираженим ($M = 39,29$, $SD = 8,00$).

Що стосується такого компоненту, як «фізичне здоров'я та благополуччя», який відображає задоволеність фізичним здоров'ям, якістю сну, здатність працювати та здійснювати свою повсякденну життєву активність, займатись спортом і відпочивати, відсутність депресії, тривоги (Pontin, Schwannauer, Tai & Kinderman, 2013), то цей компонент є дещо нижчим ($M = 20,45$, $SD = 4,23$) порівняно з попередніми.

Компонент «стосунки», як комфортність у ставленні та спілкуванні з іншими людьми, наявність щасливих дружніх і особистих взаємин, здатність звернутись за допомогою до інших, задоволеність своїм сексуальним життям (Pontin, Schwannauer, Tai & Kinderman, 2013), є найменш вираженим ($M = 17,64$, $SD = 3,94$), ніж попередні показники.

У рамках дослідження суб'єктивного благополуччя персоналу бізнес-організацій нами були проаналізовані також рівні його вираженості (табл. 2).

Таблиця 2

**Рівень вираженості компонентів суб'єктивного благополуччя персоналу
бізнес-організацій**

(у % від загальної кількості опитаних)

Шкали суб'єктивного благополуччя	Високий рівень	Середній рівень	Низький рівень
Психологічне благополуччя	13,5	40,1	45,8
Фізичне здоров'я та благополуччя	8,9	41,7	49,5
Стосунки (благополуччя в стосунках)	20,8	46,4	32,8
Загальний показник суб'єктивного благополуччя	12,5	50,0	37,5

Так, рівень «психологічного благополуччя» розподілився так: 13,5% опитаних мають високий рівень його вираженості, 40,1% – середній рівень і 45,8% – низький рівень.

Що стосується *«фізичного здоров'я та благополуччя»*, то цей компонент є вираженим значно менше, порівняно з попередніми. Високий рівень вираженості цього компонента представлено лише у 8,9%, середній – у 41,7%, низький – у 49,5%. Особливу увагу звертає на себе той факт, що низький рівень цього компонента представлено майже у половини опитаних.

Водночас високий рівень вираженості показника *«стосунки»* виявлено у 20,8%, середній – у 46,4%, низький – у 32,8%. Звертає увагу на себе той факт, що кількість осіб, які мають низький рівень за цим компонентом, є дещо нижчою, порівняно із компонентом *«психологічне благополуччя»*.

Аналіз отриманих результатів дозволив визначити рівень загального суб'єктивного благополуччя персоналу бізнес-організацій. Встановлено, що *високий рівень суб'єктивного благополуччя* характерний для 12,5% респондентів, що свідчить про відносно невелику частку працівників, які демонструють високий рівень задоволеності життям, позитивний емоційний стан та психологічну рівновагу.

Найбільша частка досліджуваних (50,0%) характеризується середнім рівнем суб'єктивного благополуччя. Це може свідчити про відносно задовільний рівень психологічного функціонування, проте водночас вказує на наявність певних емоційних труднощів або зниження рівня життєвої задоволеності, що може бути зумовлено складними соціально-психологічними умовами воєнного часу.

Водночас 37,5% респондентів демонструють низький рівень суб'єктивного благополуччя, що може свідчити про наявність негативних емоційних переживань, зниження рівня задоволеності життям та психологічного комфорту. Досить значна частка таких показників може бути пов'язана з підвищеним рівнем стресу, невизначеності та психологічного навантаження, характерних для умов війни.

Отримані результати загалом свідчать про те, що для більшості працівників бізнес-організацій характерний середній або низький рівень суб'єктивного благополуччя, що підкреслює актуальність подальшого вивчення психологічних чинників, які можуть сприяти його підтримці та підвищенню.

Порівняння отриманих результатів із даними дослідження суб'єктивного благополуччя персоналу освітніх організацій, проведеного Л. М. Карамушкою, О.В. Креденцер, К. В. Терещенко (2023), дозволяє виявити низку подібних тенденцій. Зокрема, в обох дослідженнях встановлено, що *загальний рівень суб'єктивного благополуччя працівників в умовах війни є помірним*. Подібною є і структура компонентів суб'єктивного благополуччя. У нашому дослідженні найбільш вираженим компонентом є психологічне благополуччя, тоді як найнижчі показники має фізичне здоров'я та благополуччя. Аналогічну тенденцію зафіксовано й у дослідженні освітнього персоналу, де психологічне благополуччя має найвищі значення, а фізичний компонент – найнижчі.

Водночас спостерігаються певні відмінності щодо компонента *«стосунки»*. У персоналу бізнес-організацій цей показник є найменш вираженим, тоді як у працівників освітніх організацій він має відносно вищі значення (Карамушка, Креденцер, Терещенко, 2023). Ймовірно, це може бути зумовлено специфікою професійної діяльності освітнього персоналу, яка передбачає більш інтенсивну міжособистісну взаємодію. Отже, результати обох досліджень свідчать про схожі тенденції у структурі суб'єктивного благополуччя працівників різних організаційних сфер в умовах війни.

2. Взаємозв'язок компонентів і загального показника суб'єктивного благополуччя персоналу бізнес-організацій та особистісними якостями.

Представимо результати дослідження щодо зв'язку між компонентами суб'єктивного благополуччя і загального показника персоналу бізнес-організацій та особистісними якостями.

Аналіз отриманих даних показав, що існує *виражений статистично значущий кореляційний зв'язок* між більшістю особистісних якостей й компонентами суб'єктивного

благополуччя та його загальним показником, і цей зв'язок має позитивну спрямованість (табл. 3).

Таблиця 3

Зв'язок між рівнем вираженості компонентів і загального показника суб'єктивного благополуччя персоналу бізнес-організацій та особистісними якостями

Компоненти суб'єктивного благополуччя	Особистісні якості (чинники)				
	Екстраверсія	Дружелюбність	Добросовісність	Емоційна стабільність	Відкритість новому досвіду
Психологічне благополуччя	0,315***	0,080	0,303***	0,220**	0,303***
Фізичне здоров'я та благополуччя	0,195**	0,193**	0,254***	0,080	0,324***
Стосунки	0,221**	0,167*	0,185*	-0,047	0,191**
Загальний показник суб'єктивного благополуччя	0,302***	0,151*	0,302***	0,137	0,325***

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,001$

Щодо *особистісної якості «екстраверсія»*, то встановлено позитивно виражений статистично значущий кореляційний зв'язок між цією якістю і такими складовими суб'єктивного благополуччя, як: «психологічне благополуччя» ($r=0,315$; $p<0,001$), «фізичне здоров'я та благополуччя» ($r=0,195$; $p<0,01$), «стосунки» ($r=0,221$; $p<0,01$), а також «загальним показником благополуччя» ($r=0,302$; $p<0,001$). Суть виявленої закономірності полягає в тому, що з підвищенням цієї особистісної якості, спрямованої на активну взаємодію з людьми, комунікабельність та ініціативність, всі показники суб'єктивного благополуччя підвищуються. Це може пояснюватися тим, що екстравертовані особистості характеризуються більшою соціальною активністю, комунікабельністю, схильністю до переживання позитивних емоцій та отриманням соціальної підтримки.

Така ж закономірність простежується і стосовно *особистісної якості «добросовісність»*. Дані, наведені в табл. 3, свідчать про наявність позитивно вираженого статистично значущого кореляційного зв'язку між цією якістю та такими складовими суб'єктивного благополуччя, як: «психологічне благополуччя» ($r=0,303$; $p<0,001$), «фізичне здоров'я та благополуччя» ($r=0,254$; $p<0,001$), «стосунки» ($r=0,185$; $p<0,05$), а також «загальним показником благополуччя» ($r=0,302$; $p<0,001$). Ці дані свідчать про те, що при високому рівні «добросовісності», а саме: самодисципліни, організованості, відповідальності та прагненням до виконання обов'язків, показники суб'єктивного благополуччя також зростають. Цей зв'язок, на нашу думку, може бути пов'язаний із тим, що ця риса відображає високий рівень самодисципліни, відповідальності, організованості та здатності до саморегуляції. Особи з високим рівнем добросовісності зазвичай більш ефективно планують діяльність, краще справляються з професійними обов'язками та відчувають більший контроль над власним життям, що позитивно впливає на їхній психологічний стан і загальне відчуття благополуччя.

Окрім того, «*відкритість новому досвіду*» також позитивно корелює зі всіма показниками суб'єктивного благополуччя (табл. 3): «психологічним благополуччям» ($r=0,303$; $p<0,001$), «фізичним здоров'ям та благополуччям» ($r=0,324$; $p<0,001$), «стосунками» ($r=0,191$; $p<0,01$), «загальним показником благополуччя» ($r=0,325$; $p<0,001$). Це свідчить про те, що підвищення рівня «*відкритості новому досвіду*» позитивно впливає

на підвищення вираженості показників суб'єктивного благополуччя. Це можна пояснити тим, що люди з високим рівнем відкритості характеризуються гнучкістю мислення, креативністю, готовністю до нових ідей та досвіду, що сприяє більш адаптивному сприйняттю змін і невизначеності. В умовах війни така психологічна гнучкість може виступати важливим ресурсом адаптації та підтримки позитивного психологічного стану.

Щодо «дружелюбності», то дані, наведені в табл. 3, свідчать, що існує позитивний статистично значущий кореляційний зв'язок між цією якістю і «фізичним здоров'ям та благополуччям» ($r=0,193$; $p<0,01$), «стосунками» ($r=0,167$; $p<0,05$), а також «загальним показником благополуччя» ($r=0,151$; $p<0,05$). Водночас не виявлено статистично значущого кореляційного зв'язку між цією якістю і «психологічним благополуччям».

Проте «емоційна стабільність», навпаки, корелює лише з «психологічним благополуччям» ($r=0,220$; $p<0,01$), а з іншими показниками суб'єктивного благополуччя – ні. Це може свідчити про те, що здатність особистості контролювати власні емоційні реакції, зберігати внутрішню рівновагу та стійкість до стресу безпосередньо впливає насамперед на внутрішній психологічний стан людини, тоді як інші компоненти благополуччя можуть більше залежати від соціальних або поведінкових факторів.

3. Зв'язок між рівнем вираженості компонентів і загального показника суб'єктивного благополуччя персоналу бізнес-організацій та оптимістичним станом.

Проаналізуємо результати дослідження, що стосуються зв'язку між рівнем вираженості суб'єктивного благополуччя персоналу бізнес-організацій та оптимістичним станом (табл. 4). Результати дослідження показали, що існує *сильно виражений статистично значущий кореляційний зв'язок* між показником «оптимістичного стану» й компонентами суб'єктивного благополуччя та його загальним показником, і цей зв'язок має позитивну спрямованість.

Таблиця 4

Зв'язок між рівнем вираженості компонентів і загального показника суб'єктивного благополуччя персоналу бізнес-організацій та показником оптимістичного стану

Компоненти суб'єктивного благополуччя	Оптимістичний стан
Психологічне благополуччя	0,619***
Фізичне здоров'я та благополуччя	0,458***
Стосунки	0,392***
Загальний показник суб'єктивного благополуччя	0,604***

* $p<0,05$; ** $p<0,01$; *** $p<0,001$

Дані, наведені в табл. 4, свідчать про наявність сильно вираженого статистично значущого кореляційного зв'язку між цією якістю та такими складовими суб'єктивного благополуччя, як: «психологічне благополуччя» ($r=0,619$; $p<0,001$), «фізичне здоров'я та благополуччя» ($r=0,458$; $p<0,001$), «стосунки» ($r=0,392$; $p<0,001$), а також «загальним показником благополуччя» ($r=0,604$; $p<0,001$). Отримані дані свідчать про те, що високі значення показника «оптимістичного стану» позитивно впливають на вираженість всіх компонентів та загального показника суб'єктивного благополуччя. Це узгоджується з положеннями позитивної психології, відповідно до яких оптимізм виступає важливим психологічним ресурсом, що сприяє ефективному подоланню стресових ситуацій, формуванню позитивних очікувань щодо майбутнього та підтримці психологічної стійкості. Оптимістично налаштовані особистості схильні інтерпретувати складні життєві події менш загрозливо, використовувати більш адаптивні стратегії подолання труднощів і зберігати позитивне ставлення до життя, що безпосередньо підвищує рівень їхнього суб'єктивного благополуччя.

Отримані результати загалом узгоджуються з даними сучасних досліджень, які свідчать про важливу роль особистісних характеристик у формуванні суб'єктивного благополуччя. Зокрема, численні дослідження показують, що *риса моделі «Великої п'ятірки» (Big Five)* є одними з найбільш значущих предикторів суб'єктивного благополуччя (Steel, Schmidt & Shultz, 2008). Метааналіз цих авторів продемонстрував, що особистісні риси можуть пояснювати значну частину варіативності показників благополуччя та пов'язані з такими його аспектами, як задоволеність життям, позитивний афект і загальна оцінка якості життя.

Виявлений у нашому дослідженні позитивний зв'язок між *екстраверсією* та показниками суб'єктивного благополуччя узгоджується з результатами багатьох досліджень, які показують, що екстраверсія пов'язана з більш частим переживанням позитивних емоцій, активною соціальною взаємодією та отриманням соціальної підтримки, що сприяє підвищенню рівня благополуччя (Steel, Schmidt & Shultz, 2008; Szcześniak, 2019).

Важливим результатом дослідження є також встановлення сильних позитивних зв'язків між *оптимістичним станом* та всіма компонентами суб'єктивного благополуччя. Метааналітичні дослідження також показують, що оптимізм пов'язаний із вищими показниками щастя, життєвої задоволеності та психологічного здоров'я, а також із нижчим рівнем тривожності та депресії (Alarcon, Bowling & Khazon, 2013).

Висновки.

1. У процесі дослідження виявлено помірний рівень таких показників суб'єктивного благополуччя персоналу бізнес-організацій, як «психологічне благополуччя» та «благополуччя в стосунках», а також загального показника суб'єктивного благополуччя. Однак показники «фізичного здоров'я та благополуччя» є майже вдвічі нижчими, порівняно з показниками «благополуччя в стосунках», а також нижчими, порівняно з показниками «психологічного благополуччя».

2. Доведено наявність статистично значущого, позитивного та негативного зв'язку між всіма показниками суб'єктивного благополуччя персоналу бізнес-організацій та його особистісними рисами. Такі особистісні риси, як «екстраверсія», «добросовісність» та «відкритість новому досвіду», сприяють підвищенню вираженості суб'єктивного благополуччя персоналу бізнес-організацій, в той час як особистісні риси «дружелюбність» та «емоційна стабільність» корелюють меншою мірою. Водночас встановлено сильно виражений статистично значущий кореляційний зв'язок між показником «оптимістичного стану» й компонентами суб'єктивного благополуччя та його загальним показником, і цей зв'язок має позитивну спрямованість.

Перспективи подальших досліджень. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на розробку комплексу програм для підвищення рівня суб'єктивного благополуччя персоналу бізнес-організацій.

Література

1. Бондарчук, О.І., & Пінчук, Н.І. (2023). Професійне психологічне благополуччя освітян та особливості його підтримки в кризових умовах сьогодення. *Київський журнал сучасної психології та психотерапії*, (5), 5-2. <https://doi.org/10.48020/mppj.2023.01.01>
2. Данильченко, Т. В. (2020). Особливості особистісного благополуччя військовослужбовців, що перебували в зоні АТО. *Український психологічний журнал*, 2(14), 64-84. [https://doi.org/10.17721/upj.2020.2\(14\).3](https://doi.org/10.17721/upj.2020.2(14).3)
3. Карамушка, Л. М. (2023). Суб'єктивне благополуччя персоналу освітніх та наукових організацій в умовах війни: рівень вираженості та зв'язок з копінг-стратегіями. *Організаційна психологія. Економічна психологія*, 1(28), 17-25. <https://doi.org/10.31108/2.2023.1.28.2>
4. Карамушка, Л. М., Креденцер, О. В., & Терещенко, К. В. (2023). Суб'єктивне благополуччя освітнього персоналу в умовах війни. *Організаційна психологія. Економічна психологія*, 30(4), 23-33. <https://doi.org/10.31108/2.2023.4.30.3>
5. Карамушка, Л. М., Терещенко, К. В., & Креденцер, О. В. (2022). Адаптація на українській вибірці методик «The Modified BBC Subjective Well-being Scale (BBC-SWB)» та «Positive Mental Health Scale (PMH-scale)». *Організаційна психологія. Економічна психологія*, 3(27), 85-94. <https://doi.org/10.31108/2.2022.3.27.8>

6. Кліманська, М. Б., & Галецька, І. І. (2019). Українська адаптація короткого п'ятифакторного опитувальника особистості TIPI (TIPI-UKR). *Психологічний часопис*, 5(9), 57-74. <https://doi.org/10.31108/1.2019.5.9>
7. Креденцер, О. В., & Сергієнко, Д. С. (2024). Резильєнтність як чинник суб'єктивного благополуччя психологів в умовах війни. *Організаційна психологія. Економічна психологія*, 2(32), 85-95. <https://doi.org/10.31108/2.2024.2.32.7>
8. Креденцер, О. В., & Чорний, П. А. (2025). Резильєнтність на робочому місці як чинник суб'єктивного благополуччя персоналу бізнес-організацій: теоретичний аналіз. *Організаційна психологія. Економічна психологія*, 2(32), 128-137. <https://doi.org/10.31108/2.2025.2.35.11>
9. Креденцер, О. В., Орлова, О. В., & Валко, М. Г. (2025). Аналіз суб'єктивного благополуччя та життєстійкості працюючих жінок в умовах війни. *Організаційна психологія. Економічна психологія*, 4(37), 108-118. <https://doi.org/10.31108/2.2025.4.37.9>
10. Савченко, О., & Лавриненко, Д. (2023). Шкала оптимістичного стану: адаптація методики та її психометричні показники. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія*, 10-16. <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2023.2.2>
11. Терещенко, К. В. (2023). Психічне здоров'я та благополуччя персоналу бізнес-організацій в умовах невизначеності. *Організаційна психологія. Економічна психологія*, 29(2-3), 123-132. <https://doi.org/10.31108/2.2023.2.29.11>
12. Харитинський, А. (2023). Психологічні чинники суб'єктивного благополуччя військовослужбовців. *Вісник Національного університету оборони України*, 199-206. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2023-76-6-199-206>
13. Чорний, П. А. (2025). Особливості суб'єктивного благополуччя персоналу організацій в різних соціально-економічних сферах: теоретичний аналіз проблеми. *Організаційна психологія. Економічна психологія*, 34(1), 161-169. <https://doi.org/10.31108/2.2025.1.34.14>
14. Alarcon, G. M., Bowling, N. A., & Khazon, S. (2013). Great expectations: A meta-analytic examination of optimism and hope. *Personality and Individual Differences*, 54(7), 821-827. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2012.12.004>
15. Bakker, A. B., & Oerlemans, W. G. M. (2011). Subjective well-being in organizations. In K. S. Cameron & G. M. Spreitzer (Eds.), *The Oxford Handbook of Positive Organizational Scholarship* (pp. 178-189). Oxford University Press. <https://doi.org/10.13140/2.1.1145.4723>
16. Carvajal-Arango, D., Vasquez-Hernandez, A., & Botero-Botero, L. F. (2021). Assessment of subjective workplace well-being of construction workers: A bottom-up approach. *Journal of Building Engineering*, 36. <https://doi.org/10.1016/J.JOBE.2021.102154>
17. Darvishmotevali, M., & Ali, F. (2020). Job insecurity, subjective well-being and job performance: The moderating role of psychological capital. *International Journal of Hospitality Management*, 87, Article 102462. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2020.102462>
18. Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological bulletin*, 95(3), 542-575. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0033-2909.95.3.542>
19. Diener, E., Lucas, R. E., & Oishi, S. (2018). Advances and open questions in the science of subjective well-being. *Collabra: Psychology*, 4(1), 15. <https://doi.org/10.1525/collabra.115>
20. Diener, E., Oishi, S., & Lucas, R. E. (2003). Personality, culture, and subjective well-being: Emotional and cognitive evaluations of life. *Annual Review of Psychology*, 54, 403-425. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.54.101601.145056>
21. Diener, E., Scollon, C. N., & Lucas, R. E. (2009). The evolving concept of subjective well-being: The multifaceted nature of happiness. In E. Diener (Ed.), *Assessing well-being: The collected works of Ed Diener* (pp. 67-100). Springer Science + Business Media. https://doi.org/10.1007/978-90-481-2354-4_4
22. Fisher, C. D. (2010). Happiness at work. *International Journal of Management Reviews*, 12(4), 384-412. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2370.2009.00270.x>
23. Judge, T. A., Thoresen, C. J., Bono, J. E., & Patton, G. K. (2001). The job satisfaction-job performance relationship: A qualitative and quantitative review. *Psychological Bulletin*, 127(3), 376-407. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.127.3.376>
24. Karamushka L. M., Kredentser, O. V., Tereshchenko, K. V., Delton, Y., Lazos, G. P., Paskevaska, I. A. (2023). The relationship between work characteristics and subjective well-being of educational organization managers and employees. *Polski Merkuriusz Lekarski Polish Medical Journal*, (4), 390-397. <https://doi.org/10.36740/merkur202304114>
25. Kokun, O. (2025). The Stability of Mental Health During War: Survey Data from Ukraine. *Journal of Loss and Trauma*, 30(2), 242-263. <https://doi.org/10.1080/15325024.2024.2328649>
26. Pontin, E., Schwannauer, M., Tai, S., & Kinderman, P. (2013). A UK validation of a general measure of subjective well-being: the modified BBC subjective well-being scale (BBC-SWB). *Health and Quality of Life Outcomes*, 11(1), 150. <https://doi.org/10.1186/1477-7525-11-150>
27. Steel, P., Schmidt, J., & Shultz, J. (2008). Refining the relationship between personality and subjective well-being. *Psychological bulletin*, 134(1), 138. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.134.1.138>

28. Stephan, U., Rauch, A., & Hatak, I. (2023). Happy entrepreneurs? Everywhere? A meta-analysis of entrepreneurship and wellbeing. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 47(2), 553-593. <https://doi.org/10.1177/10422587211072799>
29. Szcześniak, M. (2019). Big five personality traits and life satisfaction: The mediating role of religiosity. *Religions*, 10(7), 437. <https://doi.org/10.3390/rel10070437>

References

1. Bondarchuk, O. I., & Pinchuk, N. I. (2023). Profesiine psykologichne blagopoluchchya osvityan ta osoblyvosti iogo pidtrymky v kryzovykh umovakh sogoennya [Professional psychological well-being of educators and its support in today's crisis conditions]. *Kyivskyi zhurnal suchasnoi psykholonii ta psykhoterapii*, (5), 5-2. <https://doi.org/10.48020/mppj.2023.01.01> [In Ukrainian]
2. Danylenko, T. V. (2020). Osoblyvosti osobystisnogo blagopoluchchya viiskovosluzhbovtiv, scho perebuvaly v zoni ATO [Peculiarities of personal well-being of servicemen who were in the ATO zone]. *Ukrainskyi psykhologichnyi zhurnal*, 2(14), 64-84. [https://doi.org/10.17721/upj.2020.2\(14\).3](https://doi.org/10.17721/upj.2020.2(14).3) [In Ukrainian]
3. Karamushka, L. M. (2023). Subyektivne blagopoluchchya personalu osvitnikh ta naukovykh organizatsii v umovakh viiny: riven vyrazhenosti ta zvyazok z koping-strategiamy [Subjective well-being of personnel of educational and scientific organizations in war conditions: levels and relationship with coping strategies]. *Organizatsiina psykholgia. Ekonomichna psykholgia*, 1(28), 17-25. <https://doi.org/10.31108/2.2023.1.28.2> [In Ukrainian]
4. Karamushka, L. M., Kredentser, O. V., & Tereschenko, K. V. (2023). Subyektivne blagopoluchchya osvitnogo personalu v umovakh viiny [Subjective well-being of educational personnel in wartime]. *Organizatsiina psykholgia. Ekonomichna psykholgia*, 30(4), 23-33. <https://doi.org/10.31108/2.2023.4.30.3> [In Ukrainian]
5. Karamushka, L. M., Tereschenko, K. V., & Kredentser, O. V. (2022). Adaptatsia na ukrainskii vybirtsi metodyk «The Modified BBC Subjective Well-being Scale (BBC-SWB)» ta «Positive Mental Health Scale (PMH-scale)» [Adaptation of the Modified BBC Subjective Well-being Scale (BBC-SWB) and Positive Mental Health Scale (PMH-scale) on a Ukrainian sample]. *Organizatsiina psykholgia. Ekonomichna psykholgia*, 3(27), 85-94. <https://doi.org/10.31108/2.2022.3.27.8> [In Ukrainian]
6. Klimanska, M. B., & Galetska, I. I. (2019). Ukrainska adaptatsia korotkogo pyatyfaktornogo opytuvalnyka osobystosti TIPI (TIPI-UKR) [Ukrainian adaptation of the short five-factor personality questionnaire TIPI (TIPI-UKR)]. *Psykhologichnyi chasopys*, 5(9), 57-74. <https://doi.org/10.31108/1.2019.5.9> [In Ukrainian]
7. Kredentser, O. V., & Sergiyenko, D. S. (2024). Rezylyentnist yak chynnyk subyektivnogo blagopoluchchya psykholoviv v umovakh viiny [Resilience as a factor in psychologists subjective well-being in wartime]. *Organizatsiina psykholgia. Ekonomichna psykholgia*, 2(32), 85-95. <https://doi.org/10.31108/2.2024.2.32.7> [In Ukrainian]
8. Kredentser, O. V., & Chorny, P. A. (2025). Rezylyentnist na robochomu misti yak chynnyk subyektivnogo blagopoluchchya personalu biznes-organizatsii: teoretychnyi analiz [Resilience in the workplace as a factor in the subjective well-being of business organization personnel: a theoretical analysis]. *Organizatsiina psykholgia. Ekonomichna psykholgia*, 2(32), 128-137. <https://doi.org/10.31108/2.2025.2.35.11> [In Ukrainian]
9. Kredentser, O. V., Orlova, O. V., & Valko, M. G. (2025). Analiz subyektivnogo blagopoluchchya ta zhyttyestiikosti pratsyuyuchykh zhinok v umovakh viiny [Analysis of subjective well-being and resilience of working women in wartime]. *Organizatsiina psykholgia. Ekonomichna psykholgia*, 4(37), 108-118. <https://doi.org/10.31108/2.2025.4.37.9> [In Ukrainian]
10. Savchenko, O. & Lavrynenko, D. (2023). Shkala optymystychnogo stanu: adaptatsia metodyky ta yi yi psykhetrychni pokaznyky [Optimistic State Scale: adaptation and psychometric properties]. *Naukovyi visnyk Uzhgorodskogo natsionalnogo universytetu. Seria: Psykholgia*. 10-16. <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2023.2.2>. [In Ukrainian]
11. Tereschenko, K. V. (2023). Psykhichne zdorovya ta blagopoluchchya personalu biznes-organizatsii v umovakh nevyznachenosti [Mental health and well-being of business personnel in times of uncertainty]. *Organizatsiina psykholgia. Ekonomichna psykholgia*, 29(2-3), 123-132. <https://doi.org/10.31108/2.2023.2.29.11> [In Ukrainian]
12. Kharytynskyi, A. (2023). Psykhologichni chynnyky subyektivnogo blagopoluchchya viiskovosluzhbovtiv [Psychological factors in military personnel subjective well-being]. *Visnyk Natsionalnogo universytetu oborony Ukrainy*, 199-206. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2023-76-6-199-206> [In Ukrainian]
13. Chorny, P. A. (2025). Osoblyvosti subyektivnogo blagopoluchchya personalu organizatsii v riznykh sotsialno-ekonomichnykh sferakh: teoretychnyi analiz problemy [Features of the subjective well-being of organizational personnel in various socio-economic spheres: theoretical analysis of the problem]. *Organizatsiina psykholgia. Ekonomichna psykholgia*, 34(1), 161-169. <https://doi.org/10.31108/2.2025.1.34.14> [In Ukrainian]
14. Alarcon, G. M., Bowling, N. A., & Khazon, S. (2013). Great expectations: A meta-analytic examination of optimism and hope. *Personality and Individual Differences*, 54(7), 821-827. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2012.12.004>
15. Bakker, A. B., & Oerlemans, W. G. M. (2011). Subjective well-being in organizations. In K. S. Cameron & G. M. Spreitzer (Eds.), *The Oxford Handbook of Positive Organizational Scholarship* (pp. 178-189). Oxford University Press. <https://doi.org/10.13140/2.1.1145.4723>

16. Carvajal-Arango, D., Vasquez-Hernandez, A., & Botero-Botero, L. F. (2021). Assessment of subjective workplace well-being of construction workers: A bottom-up approach. *Journal of Building Engineering*, 36. <https://doi.org/10.1016/J.JOBE.2021.102154>
17. Darvishmotevali, M., & Ali, F. (2020). Job insecurity, subjective well-being and job performance: The moderating role of psychological capital. *International Journal of Hospitality Management*, 87, Article 102462. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2020.102462>
18. Diener, E. (1984). Subjective well-being. *Psychological bulletin*, 95(3), 542-575. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0033-2909.95.3.542>
19. Diener, E., Lucas, R. E., & Oishi, S. (2018). Advances and open questions in the science of subjective well-being. *Collabra: Psychology*, 4(1), 15. <https://doi.org/10.1525/collabra.115>
20. Diener, E., Oishi, S., & Lucas, R. E. (2003). Personality, culture, and subjective well-being: Emotional and cognitive evaluations of life. *Annual Review of Psychology*, 54, 403-425. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.54.101601.145056>
21. Diener, E., Scollon, C. N., & Lucas, R. E. (2009). The evolving concept of subjective well-being: The multifaceted nature of happiness. In E. Diener (Ed.), *Assessing well-being: The collected works of Ed Diener* (pp. 67-100). Springer Science + Business Media. https://doi.org/10.1007/978-90-481-2354-4_4
22. Fisher, C. D. (2010). Happiness at work. *International Journal of Management Reviews*, 12(4), 384-412. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2370.2009.00270.x>
23. Judge, T. A., Thoresen, C. J., Bono, J. E., & Patton, G. K. (2001). The job satisfaction-job performance relationship: A qualitative and quantitative review. *Psychological Bulletin*, 127(3), 376-407. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.127.3.376>
24. Karamushka L. M., Kredentser, O. V., Tereshchenko, K. V., Delton, Y., Lazos, G. P., Paskevskaya, I. A. (2023). The relationship between work characteristics and subjective well-being of educational organization managers and employees. *Polski Merkurusz Lekarski Polish Medical Journal*, (4), 390-397. <https://doi.org/10.36740/merkur202304114>
25. Kokun, O. (2025). The Stability of Mental Health During War: Survey Data from Ukraine. *Journal of Loss and Trauma*, 30(2), 242-263. <https://doi.org/10.1080/15325024.2024.2328649>
26. Pontin, E., Schwannauer, M., Tai, S., & Kinderman, P. (2013). A UK validation of a general measure of subjective well-being: the modified BBC subjective well-being scale (BBC-SWB). *Health and Quality of Life Outcomes*, 11(1), 150. <https://doi.org/10.1186/1477-7525-11-150>
27. Steel, P., Schmidt, J., & Shultz, J. (2008). Refining the relationship between personality and subjective well-being. *Psychological bulletin*, 134(1), 138. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.134.1.138>
28. Stephan, U., Rauch, A., & Hatak, I. (2023). Happy entrepreneurs? Everywhere? A meta-analysis of entrepreneurship and wellbeing. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 47(2), 553-593. <https://doi.org/10.1177/10422587211072799>
29. Szcześniak, M. (2019). Big five personality traits and life satisfaction: The mediating role of religiosity. *Religions*, 10(7), 437. <https://doi.org/10.3390/rel10070437>

Відомості про автора

Чорний Петро, аспірант лабораторії організаційної та соціальної психології Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, м. Київ, Україна.

Chornyi, Petro, PhD student, Laboratory of organizational and social psychology, G. S. Kostiuk Institute of Psychology of the NAES of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-7249-3668>

E-mail: peterchorny@gmail.com

Отримано 12 грудня 2025 р.
Рецензовано 27 лютого 2026 р.
Прийнято 3 березня 2026 р.